

УДК 336.6

О.П. Кіріченко, асп.

Кіровоградський національний технічний університет

Основні завдання та напрями вдосконалення організації праці на машинобудівному підприємстві

У статті розкрито зміст та завдання організації праці на машинобудівному підприємстві, розглянуто основний зміст її структурних елементів та запропоновано напрями її удосконалення
організація праці, організація праці на машинобудівному підприємстві

Постановка проблеми. Від підвищення результативності діяльності працівників значною мірою залежить успіх економічних реформ, які відбуваються на машинобудівних підприємствах. Підвищення рівня організації праці на дільницях, у підрозділах, підприємстві в цілому є одним із заходів покращення результативності діяльності працівників. Як показує багаторічна практика, недосконала організація праці неодмінно призводить до зниження кінцевих результатів діяльності машинобудівного підприємства. Беручи до уваги усе вище сказане, вдосконалення організації праці на машинобудівних підприємствах є актуальною проблемою в сучасних умовах господарювання. Оскільки організація праці на машинобудівному підприємстві, є особливо складним і затратним процесом, вона має велике значення для підвищення ефективності виробництва, а тому потребує чіткого регламентування, системного забезпечення і постійного контролю з боку керівництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, пов'язані з розвитком організації праці, знайшли відображення в роботах зарубіжних вчених: А. Маршала, Г. Форда [7], Ф. Гілберта, Ф. Тейлора [5] та ін.

У сучасних наукових публікаціях із даної проблеми значна увага приділяється розвитку організації праці в Україні як у теоретичному, так і в практичному аспектах. Серед вітчизняних авторів, які займаються проблемами удосконалення організації праці, слід відмітити Д.П. Богиню, О.А. Грішнову [1], А.М. Колота, Л.М. Фільштейна [6]. Основна увага в працях цих учених зосереджена на теоретичних дослідженнях організації праці.

Проте до теперішнього часу залишаються відкритими питання визначення наукових напрямів покращення організації праці в умовах ринкових трансформацій, визначення шляхів підвищення її рівня.

Постановка завдання. У зв'язку з цим, основним завданням статті є розкриття змісту та значення сутності організації праці в умовах ринкових трансформацій, що відбуваються в українській економіці і визначення основних напрямів удосконалення організації праці на машинобудівному підприємстві.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогоднішній день є чимало трактовок визначення поняття “організація праці”.

Наприклад, О.А. Грішнова вважає, що організація праці повинна розглядатися з двох боків: по-перше, як стан системи, що складається з конкретних взаємопов'язаних елементів і відповідає цілям виробництва; по-друге, як систематична діяльність людей по впровадженню нововведень у існуючу організацію праці для приведення її у відповідність до досягнутого рівня розвитку науки, техніки і технології [1, с. 336].

Інший погляд на визначення організації праці можна знайти у дослідженнях Л.М.

Фільштейна. Він трактує це поняття так: організація праці – це складний технічний, технологічний, організаційний, соціальний процес. Від нього залежить стан організації виробництва, його кінцеві результати, ефективність і задоволення працівників своєю працею [6, с. 74].

Але найбільш ґрунтовними визначеннями організації праці, на нашу думку, є визначення В.М. Данюка [2, с. 35]:

– організація праці – це процес економічно й соціально обґрунтованого поєднання в оптимальних пропорціях робочої сили, знарядь і предметів праці та створення умов для їх ефективного використання і досягнення мети виробництва;

– організація праці на рівні підприємства – це приведення трудової діяльності людей до системи, що забезпечує досягнення максимально можливого корисного ефекту з урахуванням конкретних умов цієї діяльності та рівня відповідальності.

Необхідне уточнення поняття “організація праці”, в сучасних умовах функціонування економіки, являє собою складний процес раціонального поєднання робочої сили з предметами та засобами праці, що забезпечує ефективне їх використання і досягнення якісних результатів при відповідних умовах виробництва.

Організація праці на машинобудівних підприємствах здійснюється в конкретних формах, різноманітність яких залежить від таких основних факторів, які зображені на рисунку 1.

Рисунок 1 – Фактори, які впливають на організацію праці на машинобудівному підприємстві

Змінення і вдосконалення організації праці залежить від зміни вище наведених чинників. Розвиток науково-технічного прогресу призводить до удосконалення засобів виробництва і, відповідно, методів управління персоналом. Тому організація праці повинна постійно вдосконалюватися, використовувати набутий досвід і сучасні технології.

Важливим фактором є система організації виробництва, яка включає в себе оптимізацію і координацію всіх матеріальних і трудових ресурсів у просторі та часі. Тобто система організації виробництва виступає засобом організації праці на машинобудівному підприємстві. Такі психофізіологічні фактори, як збереження в процесі праці здоров'я людини, підвищення культури та естетики праці, позитивно впливають на покращення організації праці на машинобудівному підприємстві. Вагомими факторами впливу на організацію праці є умови зовнішнього і внутрішнього середовища. До внутрішніх умов відносять освітленість, виробничий шум, вібрацію, забруднення повітря та інші чинники, нормування яких призводить до покращення організації праці на машинобудівному підприємстві. До зовнішніх умов середовища належить нестабільність економіки, зміни у законодавчій базі, від яких залежать теоретичні основи організації праці.

Основними завданнями організації праці, що вирішуються в масштабах народного господарства та на конкретному робочому місці є:

У масштабах народного господарства:

- запобігання економічних і соціальних втрат;
- забезпечення якнайповнішого використання людських ресурсів суспільства;
- регулювання співвідношення чисельності зайнятих в галузях матеріального

виробництва і невиробничій сфері;

– перерозподіл працівників між галузями і раціональне розміщення ресурсів між регіонами країни.

На конкретному робочому місці:

– встановлення оптимальних меж і критеріїв розподілу та кооперування праці, впровадження методів подолання монотонності і підвищення змістовності праці;

– організація, раціональне оснащення і планування робочих місць;

– впровадження раціональних форм і методів матеріального і морального стимулювання;

– раціоналізація трудового процесу, впровадження нових прийомів і методів праці;

– створення належних умов праці для збереження здоров'я і працездатності людини.

Для вирішення завдань організації праці в масштабах народного господарства застосовуються прямі і непрямі регулятори, що враховують міру розвитку ринкових відносин. У межах підприємства головне значення для організації праці мають питання правильного розподілу працівників у виробництві на основі раціонального поділу праці і суміщення професій, спеціалізації і розширення зон обслуговування [2, с. 157-158].

Основний зміст структурних елементів організації праці та напрямки вдосконалення їх на машинобудівному підприємстві розглянуто на рисунку 2 [4, с. 68].

Важливою передумовою ефективного функціонування машинобудівного підприємства як складного виробничого організму є реалізація системного підходу до проблем проектування, своєчасного і якісного виконання усіх структурних елементів процесу організації праці.

Для того, щоб реалізувати запропоновані напрями удосконалення організації праці на машинобудівному підприємстві доцільно створити єдиний кадровий центр, до складу якого доцільно включити відділи кадрів, організації та оплати праці, соціальної роботи, розвитку персоналу. Узгоджена робота кожного з підрозділів центру дозволить забезпечити ефективність процесу організації праці на машинобудівному підприємстві.

Таким чином, якщо створити в апараті управління потужну спеціалізовану службу вдосконалення організації управління і праці з безпосереднім підпорядкуванням її вищому керівництву, саме таким чином практичну організацію праці на машинобудівному підприємстві можна наблизити до рівня наукової. Головним завданням служби мають бути:

– підвищення кваліфікації працівників підприємства у галузі організації управління і праці;

– постійний моніторинг стану управління та організації праці на підприємстві і в структурних підрозділах;

– інформування керівників;

– вивчення передового досвіду організації управління і праці;

– розроблення комплексних планів і окремих заходів щодо підвищення рівня організації управління і праці.

Для проведення науково-дослідної роботи і розробки науково обґрунтованих пропозицій і рекомендацій з удосконалення організації праці на машинобудівних підприємствах можуть створюватися також лабораторії з наукової організації праці і управління.

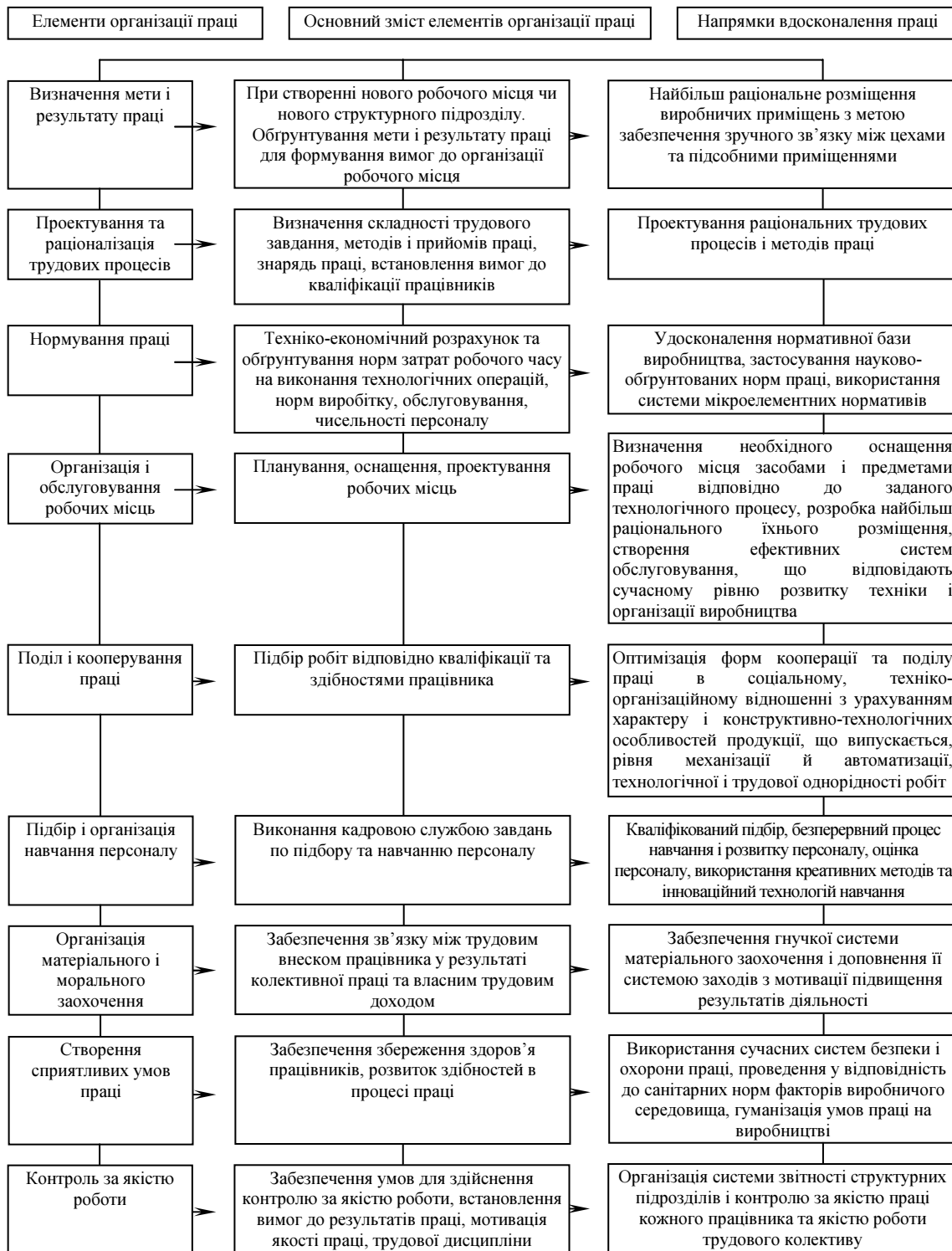

Рисунок 2 – Напрями удосконалення елементів організації праці на машинобудівному підприємстві

Отже, основними напрямками удосконалення організації праці на рівні окремого підприємства є удосконалення:

- розподілу і кооперації праці в колективі;
- організації та обслуговування робочих місць, вивчення і впровадження передових прийомів і методів праці;
- підбору, професійної підготовки і підвищення кваліфікації кадрів;
- нормування і стимулювання праці, поліпшення умов праці та ділової робочої атмосфери у колективі, раціоналізація режиму праці та відпочинку тощо.

Висновки. Динамічний науково-технічний та соціально-економічний розвиток потребує постійного удосконалення організації праці як одного з дієвих заходів підвищення результативності діяльності. Вдосконалення організації праці, впровадження нових технологій, робить можливим не тільки активне використання досягнень науково-технічного прогресу, але й створення підґрунтя для економічного розвитку підприємства, швидкого і якісного задоволення потреб споживача, задоволення потреб людини у праці.

Посткризова економічна ситуація, яка склалася нині в країні, призводить до констатації факту, що держава недостатньо стимулює процес якнайповнішого використання людських ресурсів у поєднанні з засобами виробництва для досягнення високих кінцевих соціально-економічних результатів. Це пояснюється, перш за все, нестачею фінансових ресурсів для підтримки і розвитку організації праці на машинобудівних підприємствах. У зв'язку з цим, окреслені нами напрями удосконалення організації праці ще не мають повної практичної реалізації на машинобудівних підприємствах.

Означені шляхи вирішення проблемних питань у організації праці є підґрунтям для подальших наукових досліджень із удосконалення управлінського механізму діяльності машинобудівних підприємств.

Список літератури

1. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Підручник. – К: Знання, 2006. – 559 с.
2. Данюк В.М. Організація праці менеджера / Данюк В.М. – К.: КНЕУ, 2006. – 267 с.
3. Петрова І.Л. Управління персоналом у процесі організаційних перетворень / І.Л. Петрова // Формування ринкової економіки: Зб. наук. праць. Управління людськими ресурсами: проблеми теорії та практики. Т. 1., Ч. 1. – К.: КНЕУ, 2007. – с. 646-655.
4. Решміділова С.Л., Мул Н.А., Зелена М.І. Організація праці на підприємстві // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2009. – № 4, Т. 4. – с. 66-69.
5. Тейлор Ф. Научная организация труда / Тейлор Ф. – М., 1925.
6. Фільштейн Л.М., Малаховський Ю.В. Економіка праці в машинобудівному комплексі: навч.- метод. видання. – Кіровоград, 2004. – с. 272.
7. Форд Г. Моя жизнь, мои достижения / Форд Г. – М.: Финансы и статистика, 1989.

А. Кириченко

Основные задания и пути усовершенствования организации труда на машиностроительном предприятии

В статье раскрыто содержание и задание организации труда на машиностроительном предприятии, рассмотрено основное содержание структурных элементов организации труда и предложены направления её усовершенствования.

A. Kirichenko

The basic tasks and ways of improvement of the organisation of work at the machine-building enterprise

In the article maintenance and task organization of labour is exposed on a machine-building enterprise, basic maintenance of structural elements of organization of labour is considered and directions of its improvement are offered.

Одержано 25.10.10